

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 27 grudnia 2024 r.
Znak sprawy: RYB.rs.058.3.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacja w sprawie wad prawnych znajdujących się w umowie na użytkowanie obwodów rybackich zawieranej ze Skarbem Państwa (interpelacja nr 6720)

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację posłanki na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej pani dr Anity Kucharskiej-Dziedzic, chciałbym serdecznie podziękować za skierowanie do Ministra Infrastruktury interpelacji, w której zwrócono uwagę na działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie dotyczące przekierowania odpowiedzialności za zwalczanie przyczyn i skutków zanieczyszczenia wód na użytkowników obwodów rybackich. Interpelacja została w dniu 13 grudnia 2024 r. przekierowana do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako ministra właściwego do spraw rybołówstwa, ze wskazaniem, że zgodnie z art. 263 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z póź. zm.), to minister właściwy do spraw rybołówstwa sprawuje nadzór nad realizacją przez PGW Wody Polskie zadań w zakresie rybactwa śródlądowego. Minister Infrastruktury odniósł się wyłącznie do trzeciego pytania zadanego w interpelacji i zredagowaną odpowiedź w tym zakresie zamieszczam poniżej.

W przypadku wystąpienia zanieczyszczeń wód oraz deficytów tlenowych i będących ich efektem śnięć ryb, to użytkownicy obwodów rybackich są podmiotami w pierwszej kolejności poszkodowanymi takimi wydarzeniami, między innymi ze względu na bezpośrednie zubożenie ichtiofauny, której stan stanowi podstawę ich egzystencji. Skutki wystąpienia katastrofy ekologicznej mogą być odczuwane latami i wymagać wielu

nakładów na odtworzenie stanu środowiska, wpływając w tym czasie na ekonomikę prowadzenia gospodarki rybackiej. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 883) przewiduje, że w tego rodzaju sytuacjach, w szczególności w przypadku wystąpienia zanieczyszczenia wód znacząco pogarszającego warunki bytowania ryb, uprawniony do rybactwa w obwodzie rybackim może zostać zwolniony z obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej (art. 6 ust. 3 urś).

Uwzględniając powyższe, uprzejmie informuję, że opisane w interpelacji zmiany wzoru umowy stanowią przedmiot uzgodnień pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie.

Jednocześnie poniżej zamieszczam dodatkowe odniesienia do pytań zawartych w interpelacji.

1. W oparciu o jakie podstawy prawne odpowiedzialność za szkody w środowisku zostały scedowane tylko i wyłącznie na rybackich użytkowników wód?

Przedstawiciele branży wyrazili sprzeciw wobec jednostronnej próby wprowadzenia przez PGW WP Wody Polskie nowych wzorów umów użytkowania obwodów rybackich. Przygotowany przez PGW WP projekt nowego wzoru umowy zawierał niewynikające z obowiązujących przepisów rozwiązania, w tym m.in.: (1) scedowanie na użytkownika rybackiego obowiązku utrzymywania porządku na brzegach wód obwodu rybackiego i stanowiskach wędkarskich, (2) niezwłoczne usuwanie na koszt użytkowników rybackich śniętych ryb i innych zanieczyszczeń organicznych mających wpływ na jakość biologiczną wody.

W związku z brakiem akceptacji projektu nowego wzoru umowy przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa nadal powinny być stosowane wzory umów dotychczasowych, uwzględniające obowiązujące wytyczne ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

2. Czy wspomniany wzór umowy był konsultowany przez Państwowe Gospodarstwo „Wodne Wody” Polskie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi reprezentowanym przez Departament ds. Rybactwa?

Ze względu na różnice w stosowanych przez poszczególnych dyrektorów RZGW PGW Wody Polskie wzorach umów (np. dotyczących terminów powiadamiania

z wyprzedzeniem o zarybieniach, czy też stosowania blokowania środków pieniężnych na kontach bankowych jako zabezpieczeń należytego wykonania umów) uprawnieni do rybactwa postulowali, aby został wypracowany jeden ramowy wzór umowy. Wychodząc naprzeciwko tym postulatom kilka lat temu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw rybołówstwa podjęto konsultacje z udziałem przedstawicieli PGW Wody Polskie oraz przedstawicieli sektora rybactwa śródlądowego i odpowiedni wzór został opracowany. Wydano również wytyczne w zakresie jego stosowania (wytyczna z dnia 21.10.2019 r., podtrzymana w wytycznej z dnia 22.12.2022 r.).

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie począwszy od 2022 r. dokonał zmiany podejścia wypracowanego wspólnie z MRiRW oraz środowiskiem rybackim i zaczął w ramach zarządzeń prezesa PGW Wody Polskie stosować wzór umowy, który nie został skonsultowany z przedstawicielami MRiRW. Umowy zawierane według tych wzorów nie spełniały wymogów zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, właściwości stosunku prawnego (jego naturze) i zasadami współżycia społecznego, wyrażonymi w art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. W ramach nowego otwarcia wzajemnej współpracy administracji i branży, podjęto kolejne rozmowy z PGW Wody Polskie w celu wypracowania nowego wzoru umowy (rozmowy poprzedzające ewentualne wydanie nowych wytycznych MRiRW). W pracach tych uczestniczył Zespół do spraw Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej przy MRiRW i wytypowana grupa robocza przy Prezesie PGW WP – jako forum skupiające zaangażowane podmioty (reprezentantów sektora, MRiRW oraz PGW WP). Pierwsze spotkanie miało miejsce w dniu 19.03.2024 r., a na spotkaniu w dniu 16.04.2024 r. w siedzibie PGW Wody Polskie uzgodniono najważniejsze klauzule nowego wzoru umowy, który był kompromisowym rozwiązaniem zadowalającym zaangażowane strony.

Na spotkaniu grupy roboczej w dniu 31 lipca 2024 r. PGW Wody Polskie przedstawiły zupełnie nowy wzór umowy. Wzór ten, pomimo wyeliminowania niektórych wcześniej kwestionowanych rozwiązań (stosowania tzw. „opłaty krajowej”), zawierał szereg nowych uregulowań mogących nieść skutki w zakresie opłacalności produkcji (m.in. dotyczących ponoszenia kosztów zbierania i utylizacji śniętych ryb oraz utrzymywania czystości nad wodą).

W duchu kompromisu, zarówno przedstawiciele MRiRW, jak i branży, zapowiedzieli gotowość dalszych prac nad projektem wzoru umowy. Wypracowano kolejne uwagi do wzoru umowy, jednak proces uzgodnień nie został zakończony. Zatem w związku

z brakiem akceptacji projektu nowego wzoru umowy przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa nadal powinny być stosowane wzory umów uwzględniające obowiązujące wytyczne ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

3. Dlaczego koszty wynikające z masowych śnięć ryb nie są pokrywane z opłat jakie wnoszone są za odprowadzanie do wód powierzchniowych: ścieków wód dołowych i opadowych lecz obarczane są nimi osoby prywatne, podmioty gospodarcze i stowarzyszenia? Dlaczego koszty wynikające z masowych śnięć ryb nie są pokrywane z opłat jakie wnoszone są za odprowadzanie do wód powierzchniowych: ścieków wód dołowych i opadowych lecz obarczane są nimi osoby prywatne, podmioty gospodarcze i stowarzyszenia?

Zgodnie z informacją przekazaną przez Ministra Infrastruktury opłaty za odprowadzanie do wód powierzchniowych ścieków i wód opadowych tworzą system opłat za usługi wodne, które co do zasady stanowią przychód Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Celem systemu opłat za usługi wodne było wdrożenie zasady zwrotu kosztów usług wodnych, uwzględniających koszty środowiskowe i koszty zasobowe oraz analizę ekonomiczną. Przedmiotowy system polega na tym, że w ramach działalności ingerującej w środowisko ponosi się z tego tytułu opłaty, które są przeznaczane na działania mające na celu odpowiednie gospodarowanie wodą, w tym prowadzenie inwestycji, które zapobiegają zjawisku suszy, przeciwdziałają powodzi itp. Takie działania wykonuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie dzięki środkom uzyskanym z opłat za usługi wodne. Należy podkreślić, że dopuszczona ingerencja w środowisku, za którą ponosi się opłaty za usługi wodne, co do zasady, nie powinna prowadzić do powstania poważnych szkód. Dlatego opłaty za usługi wodne nie mają, co do zasady, rekompensować szkód w środowisku.

Kwestie odpowiedzialności za wyrządzenie szkody w środowisku i jej naprawy przez podmiot, który przyczynił się do takiej szkody reguluje ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187). W tym zakresie odpowiednie działania podejmują organy ochrony przyrody funkcjonujące w ramach resortu klimatu i środowiska (regionalni dyrektorzy ochrony środowiska). Ustawa ta określa obowiązki zarówno podmiotów korzystających ze środowiska, których działalność stwarza ryzyko szkody w środowisku, jak i organów państwa właściwych w sprawach szkód w środowisku.

4. Dlaczego PGW Wody Polskie odrzuciły wzór umowy powstały na drodze współpracy partnerów społecznych tj. użytkowników rybackich i przedstawicieli Departamentu ds. Rybactwa stanowiącego jednostkę odpowiedzialną z ramienia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi za gospodarkę rybacką, w tym treść umowy dzierżawnej na użytkowanie obwodów rybackich?

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie wyjaśniło w odpowiedzi, umotywowany sposób dlaczego w dniu 31.07.2024 r. nastąpiła zmiana stanowiska i PGW WP nie przyjęło wyników wcześniejszych konsultacji oraz przestało akceptować wypracowane i uzgodnione w dniu 16.04.2024 r. najważniejsze klauzule nowego wzoru umowy, który był kompromisowym rozwiązaniem zadowolającym zaangażowane strony.

Wspólne uwagi MRiRW oraz branży do wzoru umowy zostały przekazane w dniu 12.09.2024 r. do PGW WP. Po interwencji MRiRW z dnia 25.10.2024 r. PGW WP przesłało pismo datowane na dzień 29.10.2024 r., w którym poinformowało, że niektóre ze zgłoszonych uwag „nie mogły zostać uwzględnione z uwagi na nadrzędny interes Skarbu Państwa”.

5. Z jakich powodów (w związku z zamiarem wprowadzenia nowego wzoru umowy na użytkowanie obwodów rybackich) nie zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, co nakazuje art. 21 Konstytucji RP, a jedynie rozesłano wzór umowy, bez możliwości zgłoszenia uwag oraz dyskusji nad nimi stron zainteresowanych?

Wolą Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zawsze jest przeprowadzenie wszelkich niezbędnych konsultacji, w tym uzgodnień wymaganych przed wprowadzeniem ewentualnej zmiany wzoru umowy na rybackie użytkowanie obwodu rybackiego.

6. Biorąc pod uwagę wady prawne, które zawiera projekt umowy przedstawiony do wiadomości publicznej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz niekonstytucyjny tryb jego procedowania, jakie działania naprawcze zostaną w związku z tym podjęte?

Zgodnie z informacją przekazaną na wstępie, w związku z brakiem akceptacji projektu nowego wzoru umowy przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa, nadal powinny być stosowane przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wzory umów dotychczasowych, uwzględniające obowiązujące wytyczne ministra właściwego do spraw rybołówstwa

zamieszczone na stronie internetowej MRiRW¹. Wynika to m.in. z art. 263 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z póź. zm.), który stanowi, że minister właściwy do spraw rybołówstwa sprawuje nadzór nad realizacją przez PGW Wody Polskie zadań w zakresie rybactwa śródlądowego i w ramach tego nadzoru może wydawać wytyczne i zalecenia w zakresie realizacji zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

¹ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rybactwo-srodladowe>